

ASSURANCE OF THE RIGHT TO WORK, THE RIGHT TO HAVE A COMPLETELY LIFE IN EMERGENCY STATUS - SOME EXPERIENCE FROM VIETNAM.

Asso.Pro. PhD. Chu Hong Thanh
PhD Nguyen Thi Thanh

Summary:

The right to work and the right to an adequate standard of living are two basic types of rights, closely related to each other in the group of human, economic and social rights. Under normal social conditions, ensuring the human right to work and the right to an adequate standard of living affirming the human development, progress and sustainable development of the nation, always being accepted by the international and national community. Households, every individual, organization cares. In a state of emergency, these rights are of particular interest. General research paper on the rights and protection of working rights and the right to a living standard in the aspect of international law, in association with Vietnamese national law practice, in the context of the world and Vietnam The man faces the prevention of the dangerous infectious Covid 19 disease in the community, as a special global emergency. This emergency poses challenges in many ways: the subject is responsible for protecting the rights; requirements on the degree of protection of rights in conformity with the national socio-economic conditions and the requirements of the state of emergency; consider the views, regulations of the law and current laws on protecting rights in an emergency. The paper examines the practical action of ensuring the right to work and the right to an adequate standard of living in the situation of the whole population against Viet Nam's Covid 19; Thereby making some comments, assessments as experience for Vietnam itself and the international community.

Content

An emergency is an abnormal situation that can occur in any country, community or all mankind. Although it occurs only in certain situations, the emergence of an emergency has a great impact on every aspect of human life, often resulting in great damage, devastation or upside down. The normal order inherent in human life. Therefore, it is necessary to study in many different perspectives, both theoretical and practical, in order to limit damage, ensure human rights, ensure the state, organizations and individuals are safe, steadily overcome emergency situations, continue the development journey. Research to ensure the right to work and the right to a human standard of living in the context of the

practical prevention of the Covid-19 epidemic in Vietnam will show many successes and difficulties. Certainly, lessons learned from Vietnam will have certain benefits to the international community when there is a situation of anti-epidemic in particular and emergencies in general in the context of ongoing integration and globalization. Quickly, there are many complicated developments.

1. Overview of ensuring the right to work and the right to an adequate standard of living in an emergency situation.

1.1. Ensuring the right to work and the right to an adequate standard of living

The right to work and the right to an adequate standard of living are two basic rights of human, economic and social rights group, defined in the Universal Declaration of Human Rights of 1948 (UDHR), International Convention on economic, social and cultural rights in 1966 (ICESCR), codified in the laws of the member states.

According to Article 23, Article 24 and 25 of the UDHR 1948 on the right to work, the provisions are as follows: “Everyone has the right to work, to free choice of work, to enjoy fair and favorable working conditions and to be protected. protection against unemployment ”,“ equal pay for equal work, without any discrimination ”,“ right to fair and favorable remuneration guaranteed the existence of oneself and the family are worthy of dignity and further support from other forms of social protection, if necessary, "has the right to establish and join trade unions to protect rights and interests ”(1). The right to work is for every human being, this right is respected in a state of freedom, unimpeded, enforced, deceived, with fairness, without discrimination on working conditions, wages. ; protected against unemployment. Employees are entitled to the value of the profits earned as a result of working, meaning that the benefit is not just for the owner or the employer. Workers are entitled to the necessary social protection to ensure their existence, worthy of human dignity and dignity. The right to work is guaranteed by the organization representing the employee who is a trade union. The content of the right to work includes "the right to rest and leisure, including the right to be reasonably limited in working hours and to receive paid periodic holidays" (2). The UDHR has set rules to demand the recognition and respect of the right to work, as well as the status, the degree of existence of rights, the use of rights, and instructions on how to exercise and guarantee the rights. UDHR points out: the right to work is not only used in a free, non-discriminatory state, but also with the sharing of employers by profits and the patronage of society. In order to protect the

right to work against unemployment, there should be a trade union representative to protect the rights of all working people, to ensure that workers have the life of themselves and their families in The level worthy of human dignity and development. UDHR does not specify which subjects should respect, guarantee the right to work, but appear to be directed towards employer responsibilities and union responsibilities. At the same time, UDHR is also clear that ensuring the right to work, the fight against unemployment, the guarantee of the right to social protection ... cannot lack the role of the state and other active stakeholders. government, business and trade unions, newspapers, media, political organizations, socio-political-career ....

About the right to appropriate living standards. UDHR 1948 emphasized the right to work and to raise this right to a higher, wider and more specific level of recognition and respect of the right to ensure the right of living of all people. Following Article 23, Article 24 on the right to work, Article 25 of UDHR 1948 stipulates: “Everyone has the right to a living standard sufficient to ensure the health and well-being of himself and his family, in terms of food, clothing, accommodation, health care and other necessary social services, as well as the right to insurance in case of unemployment, sickness, disability, widowhood, aging or lack of means of livelihood due to objective circumstances beyond our control ”(3)

If the right to work is linked to remuneration and anti-unemployment in order to ensure that everyone has a stable and developing life - an existence worthy of human dignity, the right to ensure an appropriate living standard materialize the conditions of existence of people to ensure the health and well-being of themselves and their families with regard to food, clothing, accommodation, health care, necessary social services, extending to the right to unemployment insurance career, sickness, disability, old age, ... or lack of means of living due to objective circumstances. Pay special attention to the rights of mothers and children (4).

Provisions in the 1966 International Convention on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR) on the right to work and the right to an adequate standard of living have inherited, developed and concretized the provisions of UDHR 1948. on subjects protecting rights, ways, methods, programs and policies to protect rights, increase and improve the level of enjoyment of rights. As follows:

Regarding the right to work, Article 6,7,8,9,10 ICESCR stipulates that the member state recognizes the right to work, everyone has the opportunity to earn a living; regulates the obligation of states to take appropriate measures to ensure this right, such as the implementation of training programs, policies and technical

measures to achieve solid economic development. , social and cultural, creating full and useful jobs for each individual (5). Not only do the countries have to guarantee the rights, they also have to ensure fair, favorable working conditions and adequate remuneration for a relatively adequate life for themselves and their families; at the same time, does not discriminate on remuneration, promotion opportunities ... according to the provisions of ICESCR (6). At the same time, in order to enhance the guarantee of working rights, ICESCR also stipulates that member countries must ensure the right to establish and join trade unions and trade unions (7); right to social security (8).

Regarding the right to have an adequate standard of living (the right to ensure a full life) for themselves and their families, Article 11 of ICESCR has inherited the provisions of UDHR 1948 and towards a higher level is to be constantly improved. living conditions, continue to specify the national obligation "to take appropriate measures to ensure the exercise of this right"(9), such as improving methods of production, storage and distribution of food, Fair food based on need (10).

In order to ensure all of the prescribed rights, ICESCR has set out the obligations of the country in general and the obligations of developing countries separately: "will take measures, separately. and through cooperation in international assistance, particularly in economic and technical measures, to the fullest use of its available resources, in order to achieve the ever-increasing guarantee of rights to recognize in this Convention by all appropriate measures, in particular including the adoption of legislative measures, "" Developing countries may determine the extent to which economic rights are guaranteed admitted in this Convention to those who are not their nationals, due regard being given to their human rights and national economy"(11). This is an "open" implied obligation that states must ensure the appropriate rights to their economic conditions and development.

Ensuring employment and labor rights; the right to an adequate standard of living is also re-defined in relevant conventions such as: paragraph 3a, Article 8 of the ICCPR; general comments No. 4, 7, 12, 14 and 14 of the ICESCR Committee; ILO No. 100, No. 111, No. 87, No. 98, No. 29, No. 105, CEDAW Convention, CRC Convention and other international regulations, by ensuring human rights are always in the relationship and Interdependence between rights.

In short, the right to work and the right to an adequate standard of living are clearly defined in international documents, accompanied by guarantees of the rights of many actors, methods and measures, both nationally. and international

cooperation, in accordance with the country's economic and social conditions and the level of development, according to the national development, the assurance of these rights is also improved and increased.

1.2. Emergencies and the assurance of the right to work and the right to an adequate standard of living

As a general perception, a state of emergency is a government declaration, accompanied by warnings or orders to citizens and government agencies to change normal operations, implement plans that are ready for handle emergency situations. Emergency declarations usually occur in the event of a natural disaster, epidemic, armed riot, a state of war, and are stated in the constitution and laws. In the event of an emergency, all civil, political, economic, social, and cultural rights are limited or affected to varying degrees. However, the government should have and often have supporting policies on economy and society for people, and each individual and organization in the community will carry out responsibilities with the state to ensure basic human rights (12).

International conventions for respect and guarantee of human rights generally have little provision for guaranteeing emergency rights. UDHR and ICESCR have no direct provisions on emergencies and ensure the right to work and the right to an adequate standard of living in an emergency. However, Article 4 of the International Covenant on Civil and Political Rights stipulates that the right to emergency state is: During a time of emergency an emergency threatens the survival of the nation and has been formally declared, Member States may apply measures to restrict the rights set forth in this Convention, insofar as they arise due to the urgent need of the situation, provided that such measures are not contrary to Other obligations of that country stem from international law and do not contain any discrimination on the basis of race, color, sex, language, religion or social origin (13). This means that the state of emergency is understood to be a threat to the survival of the state and that a formal declaration procedure must be followed so that the country may apply the right to restrict the right to the extent that it is appropriate to its needs. shaped, not contrary to international law, does not discriminate. But except for the right to live, the right not to be tortured, the right to not be enslaved or enslaved, the right not to be imprisoned for the inability to fulfill the contract, the right to freedom of residence, and leave leave the country, return to their own country(14) - these rights are not subject to any restrictions, except those restrictions prescribed by law and are necessary to ensure national

security, public order, health, morality social or other people's rights and must accord with other rights (15). Article 4 of the ICCPR prescribes the restriction on civil and political rights, together with the order, methods and exceptions to restrict the rights, which is also an implication of protecting the rights from being restricted. arbitrary. But in the relationship, interdependence between human rights, which is also a requirement of rights restriction, we can study from this regulation to restrict and ensure the right to work and the right to a standard of living, as well as economic, social and cultural rights in general in an emergency.

Some provisions of UDHR and ICESCR, though not directly regulating the guarantee of rights in an emergency, only provide obligations to guarantee rights and limit rights but also allow us to understand the principle of restriction of rights. , guaranteeing rights when an emergency occurs. Article 29 of the UDHR states: Everyone has a duty to the community; in exercising their rights and freedoms, all are subject to statutory restrictions, for the sole purpose of ensuring the proper recognition and respect of the rights and freedoms of others and meet legitimate ethical requirements, social order and the common welfare in a democratic society; In any case, the exercise of these rights and freedoms cannot go against the UN's goals and principles. Article 4 of the ICESCR states that each country can only impose restrictions by means of the law so long as such restrictions do not contravene the nature of the above rights and are purely for the purpose of promoting welfare. mutual interests in a democratic society.

In fact, the provisions of UDHR, ICCPR, ICESCR are consistent and consistent with the general view of the community in awareness of emergencies and implementation of regulations on restriction of rights, ensuring rights in Emergency in general and the prevention of Covid disease - 19 infection in the community on the international scale in the recent past (17). Specifically, France implemented a curfew after the Government declared a state of emergency to prevent riots in 2005, the Emergency Law was passed by the French cabinet in a special meeting and will take effect. force for 12 days to restrict some basic rights of the people, to ensure community safety and social order. Before that, France had also applied the emergency state law to armed riots in French overseas territory (18).

In fact, the prevention of the Covid disease - 19 started from the end of 2019, to early 2020, many countries around the world have declared a state of emergency. On April 8, 2020, Japan declared a state of emergency for 7 provinces and cities until the end of May 6, 2020 under the Special Measures to Fight Pandemic Influenza and the National Life Emergency Stabilization Act. Although, although

not blockaded like some other countries, 06 types of business suspend or shorten the operation time, people restrict to go out, close schools, but essential services are maintained for To ensure life and health, the Government of Japan will provide assistance to the people and businesses, but for the public benefit, necessary coercive measures may also be applied (19).

Similarly to France, Japan, many countries around the world have declared a state of emergency and applied various measures depending on the people's sense of cooperation with the government and the community, culture, These national traditions, most recently, have been declared by the governments of Covid - 19. Ensuring the right to work and the right to an adequate standard of living is always a matter of concern, under the responsibility of all entities in society, from individuals, political, economic and social organizations. , enterprises come to the state, implemented by many methods and measures. In which, focusing on the state responsibilities must ensure the rights on the basis of conditions and the socio-economic development, increasing and improving the level of enjoyment of rights according to the accumulation and development of nation. Especially in an emergency, the state must ensure the best rights within the scope of its socio-economic capabilities, in accordance with the requirements of the emergency situation, ensuring fairness and on the basis of regulations. law.

2. Ensuring the right to work and the right to an adequate standard of living in an emergency situation in Vietnam

Vietnam is a developing country, a member of the ICESCR Convention, bound by the obligation of recognizing, respecting, ensuring and promoting the right to work and the right to an adequate level of human life within ability to suit the country's economic and social conditions (20), to meet the requirements of the state of emergency, based on the law. The State of Vietnam has fulfilled its international obligations, at the same time it is also the goal of the State and the entire nation in recognizing, respecting and ensuring the right to work, the right to a proper living standard and other human rights in general, in all ways, legislative, executive, judicial measures and many action programs suitable to national socio-economic conditions, in a normal social state and emergency.

Vietnam is not only a member of the ICESCR and ICCPR Convention but also ratifies 21/189 ILO Conventions on the right to work, demonstrating a very high level of commitment and great efforts of Vietnam in terms of Socio-economic events are developing. From the Party's leadership perspective (21), to the Constitution (22), laws related to labor, welfare, social welfare, etc. such as the 2015 Civil Code, the 2019 Labor Code, the 2014 Enterprise Law, the 2005

Commercial Law, the 2013 Employment Law, the Law on Insurance ... all regulate the right to work and self-employment. due to the employment choices of workers and the living standards of workers; The constitution and other laws do not specifically provide for the right to a decent standard of living, which appears to be integrated into legal ownership, housing rights, social security and Related rights, dependencies of these rights. This fact shows that the provisions of Vietnamese law on ensuring the right to work are appropriate, even at a level that is progressive compared to international practices. Regarding ensuring the right to an adequate standard of living, the State has also approved the implementation of programs on hunger eradication and poverty alleviation, assistance for difficulties, escaping from poverty, assurance of livelihoods, social security, establishment of employment funds, etc. As a premise to promote the implementation and achieve the right to work, the right to an adequate standard of living, the State has undertaken to ensure the rights of ownership, business freedom, legal enrichment and many rights. Other: The right to access production resources and develop infrastructure, especially in remote and isolated areas and areas of ethnic minorities; Right to access to employment opportunities; Right to access health care services; The right to access to various forms of social security (insurance, assistance, services, ...); The right to legal aid; The right to participate in economic, social, cultural and civil, political life. The income level of the poverty line has been increasing day by day, Vietnam has reached the goal of poverty reduction before 2 years compared to the international commitment, being one of the 6 countries to achieve the earliest Millennium Development Goal Poverty, the number of people participating in social insurance and unemployment insurance increased, the rate of participation in health insurance covered 83% (24).

Compliant with the provisions of UDHR, ICCPR and ICESCR, the Constitution and laws of Vietnam do not directly stipulate the guarantee of the right to work and the right to an adequate standard of living in an emergency situation. The Constitution only provides general provisions that: Human rights and civil rights can only be restricted in accordance with the law in case of necessity for reasons of national defense, national security, social order and safety. , social morality, community health (25); and brief provisions on the state of emergency with the right to legal income: In cases of extreme necessity for national defense or security reasons or for national interests, emergencies, natural disaster prevention and control. , The State compulsorily buys or requisitions with property compensation of organizations and individuals at market prices (26). Ordinance on Emergency Situation 2000 (guided by Decree 71/2002 / ND-CP),

Law on Prevention and Control of Infectious Diseases 2007 (guided by Decree 101/2010 / ND-CP). The two entities competent to declare a general emergency are the National Assembly Standing Committee and the President (27); stipulating "special measures in an emergency situation" such as "emergency working teams", "emergency rescue teams, mobile rescue teams"; "Special management of prices" "measures applied in a state of emergency in epidemic", "mobile anti-epidemic team" to ensure health, environmental sanitation .... with the participation of authorities, professional agencies and the whole society (28). However, due to the time gap, there are conflicts that need to be amended, supplemented or promulgated.

The Vietnam Labor Code 2019 also only stipulates job transfer when facing unexpected difficulties due to natural disasters, fires, dangerous epidemics, etc., together with the guaranteed limit on the time of job transfer and maintenance of revenues. stable entry for workers (29); regulations on unilateral termination of contracts by employers due to natural disasters, fires, dangerous epidemics, enemy sabotage ... The employer has sought all remedies but is still forced to reduce the workplace (30).

It can be commented that the provisions of the Constitution and laws of Vietnam, as well as international law on guarantee of human rights in general and the right to work, the right to an adequate standard of living are just limited to the concept. generalized or incinerated uniformity. In order to have sufficient legal bases to ensure the right to employment and the right to an adequate living standard, detailed and supplementary provisions are required for the issue. Although the law is important, the actions and responses of the Government of Vietnam to emergencies are particularly important to ensure the right to work and the right to a decent standard of living of people and residents. people. Through the practice of disease prevention Covid 19 recently, the situation was considered as "emergency money" (31), The State of Vietnam has carried out a series of activities aimed at winning the epidemic, ensuring that the right to work and the right to a suitable standard of living are even assessed at a high level compared to economic and social conditions. associations and medical facilities. Specifically: General Secretary and President of the country called for national solidarity, consolidating beliefs, unifying the will and actions of the authorities from the central to grassroots levels; military forces, police and departments, ministries and branches; the timely and positive participation of the Fatherland Front, mass organizations, business community and news agencies to win the pandemic, in the spirit of considering human health and life as above all, every citizen is a soldier

on the front of disease prevention. Vietnam's senior leader has evoked the patriotism and potential solidarity of the Vietnamese nation when faced with peril. At the same time the appeal is the basis for the Vietnamese Government to promulgate documents and organize the implementation.

The Prime Minister has issued a series of documents to handle situations when dangerous epidemics appear (33). Issue directives on the implementation of urgent measures, speed up the prevention and control of Covid 19 (34), social isolation within 14 days, restricting many human rights in general, including the right to do factory safety, working from home; but ensuring the living standard for people in terms of food, medicine, health emergency, communication, essential necessities ..., supporting enterprises producing medical equipment ... with the responsible for the individual head of the unit, publicize accurate information about the disease, ensure security and order, prevent crimes, do not cause confusion for people. Promulgate documents to handle violations of epidemic prevention and control both criminally and administratively.

In addition, the Government follows the humanitarian tradition, ensuring the medical examination and treatment for foreigners in Vietnam, welcoming and rescuing Vietnamese who are stuck in returning to the country with the motto "no one will be left behind." at the rear ", to provide allowances to the poor and the unemployed, to ensure that the regime for people in isolation is suitable to economic conditions(35). Mobilizing and calling for financial and material support of the business community, other individuals and organizations in society, in the spirit of the State, businesses and the community performing the responsibility of sharing difficulties , fighting against and overcoming epidemics but still ensuring the lives of laborers, the poor and the weak.

3. Some comments and experiences

Up to now, the State of Vietnam, in association with the prevention of Covid 19 epidemic control, has well controlled the situation, social activities have gradually stabilized, despite the right to work as well as life and living standards. of affected people, especially in the business and private sectors, many private establishments suffered heavy losses, greatly affecting the income of units and workers, such as schools, training institutions. Private creation, recreational services, entertainment, tourism, transportation, etc., employment and the right to an adequate standard of living in the public sector and basic non-business units

remain stable with funding. book; or non-business organizations that have established contingency funds earlier.

Vietnamese people are safe from epidemics with limited economic, technical, social and medical conditions. The State of Vietnam has clearly affirmed its ability to manage and administer its land in front of the people and people have certain beliefs when going through the epidemic prevention stage. The love for the country, the people, the strength of solidarity, sharing, support and help each other with the national pride is aroused and affirmed. The examples of dedication and sacrifice of good dignity for the benefit of the people, the country and individuals and organizations are of great value.

Vietnam has provided material and medical equipment support to China, France, Cambodia, a number of EU countries ..., performed well its responsibilities and solidarity, sharing difficulties with the world, setting up images. Good photos and confidence in diplomatic relations. Vietnam has received international appreciation and recognition, affirmed to the world about the traditional strength, myths of the nation, the determination, effort and good capacity of the Government of Vietnam (36).

Unlike France, Russia, the United Kingdom and many countries that have enacted emergency laws, which allow the government to take strong measures, restrict citizens' freedoms to respond to pandemics, also is to guarantee human rights in general (37). Vietnam does not need to enact new, supplement or amend a previous Law, but the situation is still resolved. The Government of Vietnam has been very quick, reacting quickly but also very carefully and accurately before the situation; On the other hand, the nature of the state of emergency is also unpredictable, many unexpected factors can occur, requiring the flexibility of the authorities. However, the author of this article also said that the State of Vietnam also needs to pay attention, review and revise legal documents, it is still necessary to have a legal document with a higher legal value from the Government. the legislature, the uniformity, the constitutionality, the international standards in gathering the general human rights and the right to work and the right to a living standard of the people in an emergency situation, should restrict permissions.

More than ever, the lesson of the power of solidarity, gathering the strength of the community, of the entire nation, the good values of national traditions, the dignity and the safety of the children people and communities, the qualities and bravery of the leaders, scientists, dignity and professional ethics of those in the state of emergency in a state of emergency must be promoted, aroused

and responded to. emergency response request. This is the great spiritual and material strength that results in overcoming difficulties, providing a legal basis for human rights, the right to work and the right to an adequate standard of living, achieving development goals. develop people and countries sustainably even in an emergency.

Cited material

- (1) Clause 1,2,3,4 Article 23, UDHR 1948
- (2) Article 24 UDHR 1948
- (3) Clause 1, Article 25, UDHR 1948.
- (4) Clause 2, Article 25, UDHR 1948
- (5) Article 6, ICESCR
- (6) Article 7, ICESCR
- (7) Article 8, ICESCR
- (8) Articles 9 and 10 of ICESCR
- (9) Clause 1, Article 11 of ICESCR
- (10) Clause 2, Article 11 of ICESCR
- (11) Article 2, ICESCR
- (12) Ministry of Health - HY (2020), "How should we understand the global medical emergency?", <https://suckhoedoisong.vn/nen-hieu-the-nao-ve-tinh-trang-khan-cap-y-te-toan-cau-la-gi-n168329.html>, accessed 20.5.2020; NHK (2020), "Understanding the" emergency situation ", <https://tomonivj.jp/hieu-dung-ve-tinh-trang-khan-cap/> (Information portal for Vietnamese in Japan), Post 4/15/2020 ”, accessed 24.5.2020
- (13) Clause 1, Article 4 of the ICCPR
- (14) Clause 2, Article 4, ICCPR
- (15) Clause 3, Article 12 of the ICCPR
- (16) Institute of Linguistics (2010), Vietnamese Dictionary, Polytechnic Dictionary Publisher
- (17) Luong Le Minh (2020), "The reality of Vietnamese law before the possibility of declaring a state of emergency regarding the epidemic of Covid-19", Post 05/04/2020, <https://vietnamfinance.vn/thuc-trang-phap-luat-viet-nam-truoc-khap-ban-bo-tinh-anh-anh-cap-ticket-covid-19-20180504224236897.htm>, accessed on May 28, 2020.
- (18) Dinh Chinh (BBC, AP) (2005), "France declared a state of emergency and curfew", <https://vnexpress.net/phap-ban-bo-tinh-trang-khan-cap-va-gioi-nghiem-2060500.html>, post Wednesday, November 9, 2005, 07:02 (GMT + 7), updated on May 25, 2020
- (19) NHK (2020), "Understanding the" emergency situation "correctly, <https://tomonivj.jp/hieu-dung-ve-tinh-trang-khan-cap/> (Information portal for Vietnamese people in Japan), Post 15/04/2020 ”, accessed May 24, 2020

- (20) Dinh Chinh (BBC, AP) (2005), "France declared a state of emergency and curfew", <https://vnexpress.net/phap-ban-bo-tinh-trang-khan-cap-va-gioi-nghiem-2060500.html>, post Wednesday, November 9, 2005, 07:02 (GMT + 7), updated on May 25, 2020
- (21) NHK (2020), "Understanding the" emergency situation "correctly, <https://tomonivj.jp/hieu-dung-ve-tinh-trang-khan-cap/> (Information portal for Vietnamese people in Japan), Post 15/04/2020 ”, accessed May 24, 2020
- (22) Bui Si Loi (2020), "Ensuring the freedom of working for workers in Vietnam", <http://www xaydungdang.org.vn/Home/PrintStory.aspx?distribution=13695&print=true> , Party Building Magazine, online, March 28, 2020, accessed May 25, 2020.
- (23) Nguyen Thanh Tuan (2017), "The right to a sufficient and guaranteed standard of living in Vietnam" Journal of Political Theory No. 1-2017
- (24) Clause 2, Article 14, 2013 Constitution
- (25) Article 32, Constitution 2013
- (26) Clause 13, Article 70; Clause 10, Article 74; Clause 5, Article 88 of the Vietnamese Constitution 2013
- (27) Ordinance on Emergencies 2000 and Decree 71/2002 / ND-CP; Law on Prevention and Control of Infectious Diseases 2000 and Decree 101/2010 / ND-CP
- (28) Clause 1, Article 29, Vietnam Labor Code 2019
- (29) Article 36, Vietnam Labor Code 2019.
- (30) Luong Le Minh (2020), "The reality of Vietnamese law before the possibility of declaring a state of emergency regarding the epidemic of Covid-19", Post 05/04/2020, <https://vietnamfinance.vn/thuc-trang-phap-luat-viet-nam-truoc-khap-ban-bo-tinh-anh-anh-cap-ticket-covid-19-20180504224236897.htm>, accessed on May 28, 2020.
- (31) Ministry of Health (2020), "General Secretary, President calls for solidarity to win the pandemic", https://moh.gov.vn/hoat-dong-cua-lanh-dao-bo/-/asset_publisher/TW6LTp1ZtwaN/content/tong-bi-collection-nuoc-keu-call-oan-ket-e-chien-thang-someone-post, March 31, 2020
- (32) Decision No. 07/2020 / QD-TTg of February 26, 2020 of the Prime Minister amending and supplementing a number of articles of Decision No. 02/2016 / QD-TTg of January 28, 2016 of The Prime Minister shall specify conditions for announcing epidemics and announcing the end of infectious diseases.
- (33) Directive No. 15 / CT-TTg of March 27, 2020; Directive No. 16 / CT-TTg on the implementation of urgent measures to prevent and control Covid 19, March 31, 2020.
- (34) Decision 15/2020 / QD-TTg, April 24, 2020.
- (35) VNA (2020), "International assessment of Viet Nam against COVID-19 pandemic prevention", https://moh.gov.vn/hoat-dong-cua-dia-phuong/-/asset_publisher/gHbla8vOQDuS/content/quoc-te-anh-gia-viet-phong-chong-covid-19-hieu-pass-post, 04/04/2020, accessed on 29/5/2020
- (36) Bui Thu Hang (2020), "Issuing urgent documents from the Covid-19 epidemic", Legislative Research Journal No. 08 (408), April 2020

References:

1. UDHR 1948
2. ICCPR 1966
3. ICESCR 1966
4. Some general comments of the Economic, Social and Cultural Commission
5. Several ILO conventions
6. Institute of Linguistics (2010), Vietnamese Dictionary, Polytechnic Dictionary Publishing House.
7. Dinh Chinh (BBC, AP) (2005), "France declared a state of emergency and curfew", <https://vnexpress.net/phap-ban-bo-tinh-trang-khan-cap-va-gioi-nghiem-2060500.html>, post Wednesday, November 9, 2005, 07:02 (GMT + 7), updated on May 25, 2020
8. NHK (2020), "Understanding the" emergency situation "correctly, <https://tomonivj.jp/hieu-dung-ve-tinh-trang-khan-cap/> (Information portal for Vietnamese in Japan) , Post 15/04/2020) ", accessed on May 20, 2020.
9. Ministry of Health - HY (2020), "How should we understand the global medical emergency?", <https://suckhoedoisong.vn/nen-hieu-the-nao-ve-tinh-trang-khan-cap-y-te-toan-cau-la-gi-n168329.html>, accessed May 20, 2020.
10. Ministry of Health (2020), "General Secretary, President calls for solidarity to win pandemic", https://moh.gov.vn/hoat-dong-cua-lanh-dao-bo/-/asset_publisher/TW6LTp1ZtwaN/content/tong-bi-capital-nuoc-keu-call-oan-ket-e-chien-thang-someone-post, Post 31/3. Retrieved May 26, 2020.
11. Bui Si Loi (2020), "Ensuring the freedom of working for workers in Vietnam", <http://www xaydungdang.org.vn/Home/PrintStory.aspx?distribution=13695&print=true>, Party Building Magazine, online, March 28, 2020, accessed May 25, 2020.
12. Nguyen Thanh Tuan (2017), "The right to a sufficient standard of living and security in Vietnam" Journal of Political Theory No. 1-2017.
13. Luong Le Minh (2020), "The reality of Vietnamese law before the possibility of declaring a state of emergency regarding the epidemic of Covid-19", Post 05/04/2020, <https://vietnamfinance.vn/thuc-trang-phap-luat-viet-nam-truoc-ban-ban-bo-tinh-trang-anh-anh-cap-service-covid-19-20180504224236897.htm>, accessed on May 28, 2020
14. Ministry of Health (2020), "General Secretary, President calls for solidarity to win the pandemic", https://moh.gov.vn/hoat-dong-cua-lanh-dao-bo/-/asset_publisher/TW6LTp1ZtwaN/content/tong-bi-thuoc-nuoc-keu-oan-ket-e-chien-thang-someone-post, March 31, 2020.
15. Bui Thu Hang (2020), "Promulgating documents in an emergency situation as seen from the Covid epidemic 19" Journal of Legislative Research No. 08 (408), April 2020.

16. VNA (2020), "International assessment of Viet Nam against COVID-19 pandemic prevention", https://moh.gov.vn/hoat-dong-cua-dia-phuong/-/asset_publisher/gHbla8vOQDuS/content/quoc-te-anh-gia-phong-chong-chong-covid-19-hieu-hieu, posted on 04/04/2020, accessed May 29, 2020.

BẢO ĐẢM QUYỀN LÀM VIỆC, QUYỀN CÓ MỨC SỐNG THỎA ĐÁNG TRONG TÌNH TRẠNG KHẨN CẤP - MỘT SỐ KINH NGHIỆM TỪ VIỆT NAM

PGS.TS.NGŨT Chu Hồng Thanh
TS.Nguyễn Thị Thanh.

Tóm tắt: Quyền làm việc, quyền có mức sống thỏa đáng là hai loại quyền cơ bản, có mối quan hệ mật thiết với nhau thuộc nhóm quyền kinh tế, xã hội và văn hóa của con người. Trong điều kiện xã hội bình thường, bảo đảm quyền con người về việc làm và quyền có mức sống thỏa đáng khẳng định sự phát triển con người, tiến bộ và phát triển bền vững của quốc gia, luôn được cộng đồng quốc tế, quốc gia, mỗi cá nhân, tổ chức quan tâm. Trong tình trạng khẩn cấp các quyền này lại càng được quan tâm đặc biệt. Bài viết nghiên cứu khái quát về quyền và việc bảo vệ quyền làm việc, quyền có mức sống thỏa đáng ở phương diện quy định pháp luật quốc tế, gắn với thực tiễn pháp luật quốc gia Việt Nam, trong bối cảnh thế giới và Việt Nam phải đối diện với phòng chống dịch bệnh Covid 19 lây nhiễm nguy hiểm trong cộng đồng, như một tình trạng khẩn cấp đặc biệt toàn cầu. Tình trạng khẩn cấp này đặt ra các thách thức trên nhiều phương diện: chủ thể có trách nhiệm bảo vệ quyền; yêu cầu về mức độ bảo vệ quyền phù hợp với điều kiện kinh tế- xã hội của quốc gia và phù hợp với đòi hỏi của tình trạng khẩn cấp; xem xét tới quan điểm, quy định của Hiến pháp và pháp luật hiện hành về bảo vệ quyền trong tình trạng khẩn cấp. Bài viết nghiên cứu thực tiễn hành động bảo đảm quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng trong tình trạng toàn dân chống dịch Covid 19 của Việt Nam; qua đó đưa ra một số nhận xét, đánh giá làm kinh nghiệm cho chính Việt Nam và cộng đồng quốc tế.

Nội dung

Tình trạng khẩn cấp là tình huống bất thường, có thể xảy ra ở bất cứ quốc gia, cộng đồng nào hay toàn nhân loại. Mặc dù chỉ xảy ra trong những tình huống nhất định nhưng sự xuất hiện của tình trạng khẩn cấp lại có sức ảnh hưởng rất lớn tới mọi mặt đời sống của con người, thường kéo theo những thiệt hại, sức tàn phá lớn hoặc đảo lộn trật tự bình thường vốn có của đời sống con người. Vì vậy cần nghiên cứu ở nhiều góc độ khác nhau, cả về lý luận và thực tiễn, nhằm hạn chế thiệt hại, bảo đảm các quyền cho con người, bảo đảm cho nhà nước, các tổ chức, cá nhân được an toàn, vững vàng vượt qua tình huống khẩn cấp, tiếp tục hành trình phát triển. Nghiên cứu bảo đảm quyền làm việc, quyền có mức sống thỏa đáng của con người trong bối cảnh thực tiễn phòng chống dịch bệnh Covid-19 ở Việt Nam sẽ cho thấy nhiều thành công và không ít khó khăn. Chắc chắn bài học kinh nghiệm từ Việt Nam sẽ có

những hữu ích nhất định đối với cộng đồng quốc tế khi xuất hiện tình trạng chống dịch nói riêng và tình trạng khẩn cấp nói chung trong điều kiện hội nhập và toàn cầu hóa đang diễn ra nhanh chóng, có nhiều diễn biến phức tạp.

1. Khái quát về bảo đảm quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng trong tình trạng khẩn cấp.

1.1. Bảo đảm quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng

Quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng là hai quyền cơ bản thuộc nhóm quyền kinh tế, xã hội và văn hóa của con người, được quy định tại Tuyên Ngôn nhân quyền thế giới năm 1948 (UDHR), Công ước quốc tế về các quyền kinh tế, xã hội và văn hóa năm 1966 (ICESCR), được nội luật hóa trong pháp luật của các quốc gia thành viên.

Theo Điều 23, Điều 24, 25 UDHR năm 1948 về quyền làm việc quy định như sau: *“Mọi người đều có quyền làm việc, tự do lựa chọn công việc, được hưởng điều kiện làm việc công bằng và thuận lợi và được bảo vệ chống lại tình trạng thất nghiệp”, “được trả công ngang nhau cho công việc như nhau, không có bất cứ sự phân biệt đối xử nào”, “có quyền được hưởng chế độ thù lao công bằng và thuận lợi đảm bảo cho sự tồn tại của bản thân và gia đình xứng đáng với nhân phẩm và được hỗ trợ thêm từ các hình thức bảo trợ xã hội khác, nếu cần thiết”, “có quyền thành lập và tham gia các tổ chức công đoàn để bảo vệ quyền lợi của mình”¹. Quyền làm việc là của mỗi con người, quyền này được tôn trọng trong trạng thái tự do, không bị cản trở, cưỡng bức, lừa dối, với sự công bằng, không bị phân biệt đối xử về điều kiện làm việc, tiền công; được bảo vệ để chống lại tình trạng thất nghiệp. Người làm việc được thụ hưởng các giá trị từ lợi nhuận thu được do kết quả làm việc, nghĩa là việc thụ hưởng lợi nhuận không chỉ dành riêng cho chủ sở hữu hay người sử dụng lao động. Người làm việc được hưởng các bảo trợ xã hội cần thiết nhằm bảo đảm sự tồn tại của họ, xứng đáng với nhân phẩm, phẩm giá của con người. Quyền làm việc được bảo đảm bởi tổ chức đại diện cho người làm việc là tổ chức công đoàn. Nội dung của quyền làm việc bao gồm cả *“quyền nghỉ ngơi và giải trí, kể cả quyền được hạn chế hợp lý về số giờ làm việc và hưởng những ngày nghỉ định kỳ được trả lương”². UDHR vừa đặt ra quy định để đòi hỏi sự công nhận, tôn trọng quyền làm việc, vừa quy định về trạng thái, mức độ tồn tại của quyền, sử dụng quyền, chỉ dẫn về cách thức thực hiện và bảo đảm quyền. UDHR chỉ rõ: quyền làm việc không chỉ được sử dụng trong trạng thái tự do, không phân biệt đối xử, mà còn có sự chia sẻ từ người sử dụng lao động bằng lợi**

---

¹ Khoản 1,2,3,4 Điều 23, UDHR 1948

² Điều 24 UDHR 1948

nhuận, sự bảo trợ của xã hội. Để bảo vệ quyền làm việc cần chống lại tình trạng thất nghiệp, cần có thiết chế công đoàn đại diện bảo vệ quyền của mọi người làm việc, cần bảo đảm để người làm việc có được cuộc sống của bản thân và gia đình họ ở mức xứng đáng với phẩm giá của con người và phát triển. UDHR không xác định cụ thể chủ thể nào phải tôn trọng, bảo đảm quyền làm việc, nhưng dường như đã hướng tới trách nhiệm của người sử dụng lao động và trách nhiệm của công đoàn. Đồng thời UDHR cũng rõ ràng việc bảo đảm quyền làm việc, việc chống lại tình trạng thất nghiệp, việc bảo đảm quyền được hưởng bảo trợ xã hội... không thể thiếu vắng vai trò của nhà nước và các chủ thể tích cực khác bên cạnh nhà nước, doanh nghiệp và công đoàn, báo chí, truyền thông, các tổ chức chính trị, chính trị - xã hội- nghề nghiệp....

Về quyền được hưởng mức sống thỏa đáng. UDHR 1948 đã nhấn mạnh quyền làm việc và nâng quyền này lên mức cao hơn, phạm vi rộng hơn, cụ thể hơn khi công nhận và tôn trọng quyền bảo đảm mức sống thỏa đáng của mọi người. Kế tiếp Điều 23, Điều 24 về quyền làm việc, Điều 25 của UDHR 1948 đã quy định: *“Mọi người đều có quyền được hưởng mức sống đủ để đảm bảo sức khỏe và phúc lợi của bản thân và gia đình, về các mặt ăn, mặc, ở, y tế và các dịch vụ xã hội cần thiết khác, cũng như có quyền được bảo hiểm trong trường hợp thất nghiệp, ốm đau, tàn tật, già nua hoặc thiếu phương tiện sinh sống do những hoàn cảnh khách quan vượt quá khả năng kiểm soát của mình”*³.

Nếu như quyền làm việc gắn với thù lao, chống thất nghiệp nhằm bảo đảm cho mọi người có cuộc sống ổn định, phát triển - sự tồn tại xứng đáng với nhân phẩm của con người, thì quyền bảo đảm mức sống thỏa đáng đã cụ thể hóa điều kiện tồn tại của mọi người về bảo đảm sức khỏe và phúc lợi của bản thân và gia đình họ về ăn, mặc, ở, y tế, các dịch vụ xã hội cần thiết, mở rộng tới quyền được bảo hiểm thất nghiệp, ốm đau, tàn tật, tuổi già, ... hoặc thiếu phương tiện sinh sống do hoàn cảnh khách quan. Dành sự quan tâm đặc biệt quan tâm tới quyền của bà mẹ, trẻ em⁴.

Các quy định tại Công ước quốc tế về quyền kinh tế, xã hội và văn hóa năm 1966 (ICESCR) về quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng đã kế thừa, phát triển và cụ thể hóa các quy định của UDHR 1948 về chủ thể bảo vệ quyền, cách thức, phương pháp, chương trình, chính sách để bảo vệ các quyền, gia tăng, cải thiện mức độ thụ hưởng các quyền. Cụ thể như sau:

---

³ Khoản 1 Điều 25, UDHR 1948.

⁴ Khoản 2, Điều 25, UDHR 1948

Về quyền làm việc, tại các Điều 6,7,8,9,10 ICESCR đã quy định quốc gia thành viên thừa nhận quyền làm việc, mọi người có cơ hội kiếm sống; quy định nghĩa vụ của các quốc gia là phải thi hành các biện pháp thích hợp để bảo đảm quyền này, như triển khai các chương trình đào tạo, có chính sách và biện pháp kỹ thuật nhằm đạt sự phát triển vững chắc về kinh tế, xã hội và văn hóa, tạo công ăn việc làm đầy đủ, hữu ích cho từng cá nhân⁵. Không chỉ dừng lại ở việc quốc gia phải bảo đảm quyền, các quốc gia còn phải bảo đảm điều kiện làm việc công bằng, thuận lợi, thù lao thỏa đáng cho một cuộc sống tương đối đầy đủ cho bản thân và gia đình; đồng thời không phân biệt đối xử về thù lao, cơ hội thăng tiến...theo các quy định của ICESCR⁶. Đồng thời, để tăng cường bảo đảm quyền làm việc, ICESCR cũng quy định quốc gia thành viên phải bảo đảm quyền thành lập và gia nhập công đoàn, liên hiệp công đoàn⁷; quyền được hưởng an sinh xã hội⁸.

Về quyền có mức sống thỏa đáng (quyền bảo đảm cuộc sống đầy đủ) cho bản thân và gia đình người làm việc, Điều 11 ICESCR đã kế thừa quy định của UDHR 1948 và hướng tới mức độ cao hơn là được không ngừng cải thiện điều kiện sống, tiếp tục quy định cụ thể về nghĩa vụ của quốc gia *“phải thi hành những biện pháp thích hợp để bảo đảm việc thực hiện quyền này”*⁹, như cải thiện phương pháp sản xuất, bảo quản và phân phối lương thực, thực phẩm công bằng dựa theo nhu cầu¹⁰.

Để bảo đảm chung cho tất cả các quyền trong đã được quy định, ICESCR đã đặt ra nghĩa vụ của quốc gia nói chung và nghĩa vụ riêng đối với quốc gia đang phát triển: *“sẽ tiến hành các biện pháp, một cách riêng rẽ và thông qua sự hợp tác giúp đỡ quốc tế, đặc biệt là các biện pháp kinh tế và kỹ thuật, sử dụng tới mức tối đa các tài nguyên sẵn có của mình, nhằm đạt được việc bảo đảm ngày càng đầy đủ các quyền được thừa nhận trong Công ước này bằng mọi biện pháp thích hợp, đặc biệt kể cả việc thông qua những biện pháp lập pháp”*, *“Các quốc gia đang phát triển có thể quyết định mức độ đảm bảo các quyền kinh tế mà đã được ghi nhận*

---

⁵ Điều 6, ICESCR

⁶ Điều 7, ICESCR

⁷ Điều 8, ICESCR

⁸ Điều 9, 10 ICESCR

⁹ Khoản 1 Điều 11 ICESCR

¹⁰ Khoản 2 Điều 11 ICESCR

trong Công ước này cho những người không phải là công dân của họ, có xem xét thỏa đáng đến các quyền con người và nền kinh tế quốc dân của mình”¹¹. Đây là nghĩa vụ ở mức độ hàm ý “mở” rằng các quốc gia phải bảo đảm các quyền thỏa đáng với điều kiện nền kinh tế và sự phát triển của mình.

Việc bảo đảm các quyền về việc làm và lao động; quyền có mức sống thỏa đáng còn được tái quy định ở các công ước liên quan như: tại khoản 3a, Điều 8 ICCPR; các bình luận chung số 4, số 7, số 12, số 14, số 14 của Ủy ban ICESCR; ILO số 100, số 111, số 87, số 98, số 29, số 105, Công ước CEDAW, Công ước CRC và các quy định quốc tế khác, bởi việc bảo đảm quyền con người luôn đặt trong mối quan hệ liên quan và phụ thuộc nhau giữa các quyền.

Tóm lại, quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng đã được quy định rõ trong các văn kiện quốc tế, kèm theo là các bảo đảm quyền của nhiều chủ thể, nhiều phương thức và biện pháp, ở cả phạm vi quốc gia và hợp tác quốc tế, phù hợp với điều kiện kinh tế, xã hội và mức độ phát triển của quốc gia, theo sự phát triển của quốc gia, việc bảo đảm các quyền này cũng được cải thiện, gia tăng.

1.2. Tình trạng khẩn cấp và việc bảo đảm các quyền làm việc, quyền có mức sống thỏa đáng

Theo nhận thức chung, tình trạng khẩn cấp là một tuyên bố của chính phủ, kèm theo những cảnh báo hoặc ra lệnh cho công dân, cơ quan nhà nước phải thay đổi các hoạt động bình thường, thi hành các kế hoạch sẵn sàng để giải quyết tình huống khẩn cấp. Các tuyên bố tình trạng khẩn cấp thường xuất hiện khi có thiên tai, dịch bệnh, bạo loạn có vũ trang, tình trạng có chiến tranh và được quy định trong hiến pháp và pháp luật. Khi xuất hiện tình trạng khẩn cấp, tất cả các quyền dân sự, chính trị, kinh tế, xã hội và văn hóa đều bị hạn chế hoặc chịu ảnh hưởng liên quan ở những mức độ khác nhau. Tuy nhiên, nhà nước cần có và thường có những chính sách hỗ trợ kèm theo về kinh tế, xã hội cho người dân, đồng thời mỗi

---

¹¹ Điều 2, ICESCR

cá nhân, tổ chức trong cộng đồng sẽ cùng nhà nước thực hiện các trách nhiệm để bảo đảm các quyền cơ bản của con người¹².

Các công ước quốc tế về tôn trọng và bảo đảm quyền con người nói chung hầu như dành rất ít quy định về bảo đảm các quyền tình trạng khẩn cấp. UDHR và ICESCR không có quy định nào trực diện về là tình trạng khẩn cấp và bảo đảm quyền làm việc, quyền có mức sống thỏa đáng trong tình trạng khẩn cấp. Tuy nhiên, Điều 4 của Công ước quốc tế về các quyền dân sự, chính trị quy định về quyền trong tình trạng khẩn cấp là: *Trong thời gian có tình trạng khẩn cấp xảy ra đe dọa sự sống còn của quốc gia và đã được chính thức công bố, các quốc gia thành viên có thể áp dụng những biện pháp hạn chế các quyền nêu ra trong Công ước này, trong chừng mực do nhu cầu khẩn cấp của tình hình, với điều kiện những biện pháp này không trái với những nghĩa vụ khác của quốc gia đó xuất phát từ luật pháp quốc tế và không chứa đựng bất kỳ sự phân biệt đối xử nào về chủng tộc, màu da, giới tính, ngôn ngữ, tôn giáo hoặc nguồn gốc xã hội*¹³. Có nghĩa rằng tình trạng khẩn cấp được hiểu là tình trạng đe dọa sự sống còn của quốc gia và phải thực hiện thủ tục công bố chính thức để quốc gia được quyền áp dụng hạn chế quyền trong chừng mực phù hợp với nhu cầu của tình hình, không trái với pháp luật quốc tế, không phân biệt đối xử. Nhưng ngoại trừ đối với các quyền sống, quyền không bị tra tấn, quyền không bị bắt làm nô lệ hay nô dịch, quyền không bị bỏ tù vì lý do không có khả năng hoàn thành hợp đồng, quyền tự do cư trú, rời khỏi đất nước, trở về nước mình¹⁴ - những quyền này không phải chịu bất kỳ hạn chế nào, trừ những hạn chế do luật định và là cần thiết để bảo đảm an ninh quốc gia, trật tự công cộng, sức khỏe, đạo đức xã hội hoặc các quyền của người khác và phải

---

¹² Bộ Y tế - HY (2020), “Nên hiểu thế nào về tình trạng khẩn cấp y tế toàn cầu?”, <https://suckhoedoisong.vn/nen-hieu-the-nao-ve-tinh-trang-khan-cap-y-te-toan-cau-la-gi-n168329.html>, truy cập ngày 20.5.2020; NHK (2020), “Hiểu đúng về “tình trạng khẩn cấp”, <https://tomonivj.jp/hieu-dung-ve-tinh-trang-khan-cap/> (Công thông tin cho người VN tại Nhật), Post 15/04/2020”, truy cập ngày 24.5.2020

¹³ Khoản 1 Điều 4 ICCPR

¹⁴ Khoản 2, Điều 4, ICCPR

phù hợp với quyền khác¹⁵. Điều 4 của ICCPR đã quy định về hạn chế quyền dân sự, chính trị, kèm theo là trình tự, cách thức và ngoại lệ trong việc hạn chế các quyền, cũng chính là hàm ý của bảo vệ quyền không bị hạn chế một cách tùy tiện. Song trong mỗi liên hệ, phụ thuộc giữa các quyền con người, cũng là yêu cầu của hạn chế quyền, chúng ta có thể từ quy định này mà nghiên cứu tới việc hạn chế và bảo đảm các quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng cũng như các quyền kinh tế, xã hội và văn hóa nói chung trong tình trạng khẩn cấp.

Một số điều luật của UDHR và ICESCR mặc dù không trực tiếp quy định về bảo đảm quyền trong tình trạng khẩn cấp, chỉ quy định nghĩa vụ bảo đảm quyền, hạn chế quyền nhưng cũng cho phép chúng ta hiểu về nguyên tắc hạn chế quyền, bảo đảm quyền khi tình huống khẩn cấp xảy ra. Điều 29 của UDHR quy định: *Mọi người đều có nghĩa vụ đối với cộng đồng; khi thực hiện các quyền và tự do của mình, mọi người chỉ chịu những hạn chế do luật định, nhằm mục đích duy nhất là đảm bảo sự công nhận và tôn trọng thích đáng đối với các quyền và tự do của người khác cũng như đáp ứng những yêu cầu chính đáng về đạo đức, trật tự xã hội và phúc lợi chung trong một xã hội dân chủ; trong bất cứ trường hợp nào, việc thực hiện những quyền và tự do này cũng không được đi ngược lại với những mục tiêu và nguyên tắc của Liên Hợp Quốc.* Điều 4, ICESCR quy định: *mỗi quốc gia chỉ có thể đặt ra những hạn chế bằng các quy định pháp luật trong chừng mực những hạn chế ấy không trái với bản chất của các quyền nói trên và hoàn toàn vì mục đích thúc đẩy phúc lợi chung trong một xã hội dân chủ.*

Trong thực tế, các quy định của UDHR, ICCPR, ICESCR là thống nhất và phù hợp với quan điểm chung của cộng đồng trong nhận thức tình trạng khẩn cấp¹⁶ và thực hiện các quy định về hạn chế quyền, bảo đảm quyền trong tình trạng khẩn

---

¹⁵ Khoản 3, Điều 12 ICCPR

¹⁶ Viện ngôn ngữ học (2010), *Từ điển tiếng Việt*, NXb Từ điển bách khoa

cấp nói chung và tình trạng phòng chống dịch bệnh Covid - 19 lây nhiễm trong cộng đồng ở phạm vi quốc tế vừa qua¹⁷. Cụ thể, nước Pháp đã thực hiện lệnh giới nghiêm sau khi Chính phủ ban bố tình trạng khẩn cấp để ngăn chặn bạo loạn năm 2005, Luật về tình trạng khẩn cấp được nội các Pháp thông qua trong cuộc họp đặc biệt và sẽ có hiệu lực trong 12 ngày để hạn chế một số quyền cơ bản của người dân, nhằm bảo đảm an toàn cộng đồng, trật tự xã hội. Trước đó Pháp cũng đã áp dụng luật về tình trạng khẩn cấp đối với các cuộc bạo loạn vũ trang ở lãnh thổ hải ngoại của nước Pháp¹⁸. Trong thực tế phòng chống dịch bệnh Covid - 19 bắt đầu từ cuối năm 2019, sang đầu năm 2020, nhiều quốc gia trên thế giới đã công bố tình trạng khẩn cấp. Ngày 08/4/2020 Nhật Bản đã tuyên bố tình trạng khẩn cấp đối với 7 tỉnh thành đến hết ngày 06/5/2020 theo Luật về các Biện pháp Đặc biệt chống lại Đại dịch cúm và Luật Ổn định khẩn cấp đời sống quốc gia, dù không phong tỏa như một số quốc gia khác nhưng 06 loại hình kinh doanh tạm ngừng hoặc rút ngắn thời gian hoạt động, người dân hạn chế ra ngoài, đóng cửa trường học, song các dịch vụ thiết yếu vẫn duy trì để bảo đảm đời sống, sức khỏe, Chính phủ Nhật Bản sẽ hỗ trợ cho người dân, doanh nghiệp nhưng vì lợi ích chung cũng có thể áp dụng các biện pháp cưỡng chế cần thiết¹⁹.

Tương tự Pháp, Nhật Bản, nhiều quốc gia trên thế giới đã có công bố tình trạng khẩn cấp và dụng các biện ở mức độ khác nhau tùy thuộc vào ý thức hợp tác

---

¹⁷ Lương Lê Minh (2020), “Thực trạng pháp luật Việt Nam trước khả năng ban bố tình trạng khẩn cấp về dịch Covid-19”, Post 05/04/2020, <https://vietnamfinance.vn/thuc-trang-phap-luat-viet-nam-truoc-kha-nang-ban-bo-tinh-trang-khan-cap-ve-dich-covid-19-20180504224236897.htm>, truy cập ngày 28.5.2020.

¹⁸ Đinh Chính (theo BBC, AP) (2005), “Pháp ban bố tình trạng khẩn cấp và giới nghiêm”, <https://vnexpress.net/phap-ban-bo-tinh-trang-khan-cap-va-gioi-nghiem-2060500.html>, post Thứ tư, 9/11/2005, 07:02 (GMT+7), cập nhật ngày 25.5.2020

¹⁹ NHK (2020), “Hiểu đúng về “tình trạng khẩn cấp”, <https://tomonivj.jp/hieu-dung-ve-tinh-trang-khan-cap/> (Công thông tin cho người VN tại Nhật), Post 15/04/2020”, truy cập ngày 24.5.2020

của người dân với chính quyền và cộng đồng, văn hóa, truyền thống của quốc gia đó, gần đây nhất là các Chính phủ này đã công bố tình trạng khẩn cấp về phòng, chống dịch bệnh Covid - 19.

Bảo đảm quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng cơ bản luôn là vấn đề được quan tâm, thuộc trách nhiệm của tất cả các chủ thể trong xã hội, từ cá nhân, các tổ chức chính trị, kinh tế, xã hội, doanh nghiệp đến nhà nước, được thực hiện bằng nhiều phương thức và biện pháp. Trong đó tập trung nhất vào trách nhiệm nhà nước phải bảo đảm quyền trên cơ sở điều kiện và sự phát triển về kinh tế, xã hội, ngày càng gia tăng, cải thiện mức độ thụ hưởng quyền theo sự tích lũy và phát triển của quốc gia. Nhất là trong tình trạng khẩn cấp, nhà nước phải bảo đảm các quyền tốt nhất trong phạm vi khả năng kinh tế - xã hội của mình, phù hợp với yêu cầu của tình hình khẩn cấp, bảo đảm công bằng và trên cơ sở quy định pháp luật.

2. Bảo đảm quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng trong tình trạng khẩn cấp tại Việt Nam

Việt Nam là quốc gia đang phát triển, là thành viên của Công ước ICESCR, chịu sự ràng buộc nghĩa vụ công nhận, tôn trọng, bảo đảm, thúc đẩy quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng của con người trong phạm vi khả năng phù hợp với điều kiện kinh tế, xã hội của đất nước²⁰, phù hợp với yêu cầu của tình trạng khẩn cấp, căn cứ vào pháp luật. Nhà nước Việt Nam đã thực hiện nghĩa vụ quốc tế, đồng thời là nghĩa vụ, cũng là mục tiêu của Nhà nước và toàn dân tộc về công nhận, tôn trọng, bảo đảm quyền làm việc, quyền có mức sống thỏa đáng và các quyền con người nói chung, bằng cả các cách thức, biện pháp lập pháp, hành pháp, tư pháp cùng nhiều chương trình hành động phù hợp với điều kiện của kinh tế - xã hội quốc gia, ở trạng thái xã hội bình thường và cả tình trạng khẩn cấp.

Việt Nam không chỉ là thành viên của Công ước ICESCR, ICCPR mà còn phê chuẩn 21/189 Công ước thuộc tổ chức ILO về quyền làm việc, thể hiện mức độ cam kết rất cao, nỗ lực rất lớn của Việt Nam trong điều kiện kinh tế - xã hội đang phát triển. Từ quan điểm lãnh đạo của Đảng²¹, đến Hiến

---

²⁰ Điều 2, ICESCR

²¹ Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), “Chương trình đổi mới đất nước năm 1991, sửa đổi, bổ sung năm 2011” và các văn kiện khác của Đảng trong thời kỳ đổi mới: Văn kiện Đại hội XII của Đảng

pháp²², các đạo luật liên quan đến lao động, an sinh, phúc lợi xã hội .... như Bộ luật Dân sự năm 2015, Bộ luật Lao động năm 2019, Luật Doanh nghiệp năm 2014, Luật Thương mại năm 2005, Luật Việc làm năm 2013, các Luật về bảo hiểm ... đều quy định về quyền làm việc, tự do lựa chọn việc làm của người lao động và bảo đảm mức sống của người lao động; hiến pháp và luật khác không có quy định riêng về quyền bảo đảm có mức sống thỏa đáng, dường như quyền này được quy định lồng ghép trong các quyền về sở hữu hợp pháp, quyền về nhà ở, quyền an sinh xã hội và những quyền liên quan, phụ thuộc của các quyền này. Thực tế này cho thấy, quy định của pháp luật Việt Nam về bảo đảm quyền làm việc phù hợp, thậm chí ở mức tiến bộ so với thông lệ quốc tế²³. Về bảo đảm quyền có mức sống thỏa đáng, Nhà nước cũng đã phê duyệt thực hiện các chương trình về xóa đói giảm nghèo, trợ giúp khó khăn, thoát nghèo, bảo đảm sinh kế, an sinh xã hội, lập Quỹ việc làm... Để làm tiền đề thúc đẩy việc bảo đảm thực hiện và đạt mục tiêu quyền làm việc, quyền có mức sống thỏa đáng, Nhà nước đã tiến hành bảo đảm các quyền sở hữu, tự do kinh doanh, làm giàu hợp pháp và nhiều quyền khác: Quyền được tiếp cận với các nguồn lực sản xuất, phát triển cơ sở hạ tầng, đặc biệt ở những vùng sâu, xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số; Quyền được tiếp cận với cơ hội việc làm; Quyền được tiếp cận với các dịch vụ chăm sóc sức khỏe; Quyền được tiếp cận với nhiều hình thức an sinh xã hội (bảo hiểm, trợ giúp, dịch vụ,...); Quyền được trợ giúp pháp lý; Quyền được tham gia vào đời sống kinh tế, xã hội, văn hóa và dân sự, chính trị. Mức thu nhập chuẩn nghèo đã ngày một cải thiện gia tăng, Việt Nam đã về đích về mục tiêu giảm nghèo trước 2 năm so với cam kết quốc tế, là 1 trong 6 quốc gia thực hiện sớm nhất Mục tiêu Thiên niên kỷ về giảm nghèo, số người tham gia bảo hiểm xã hội và bảo hiểm thất nghiệp gia tăng, tỷ lệ tham gia bảo hiểm y tế bảo phủ 83%²⁴.

Tương thích với quy định của UDHR, ICCPR và ICESCR, Hiến pháp và pháp luật Việt Nam không trực diện quy định về bảo đảm quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng trong tình trạng khẩn cấp. Hiến pháp chỉ có quy định chung rằng: *Quyền con người, quyền công dân chỉ có thể bị hạn chế theo quy định của luật trong trường hợp cần thiết vì lý do quốc phòng, an ninh quốc gia, trật tự, an*

---

²² Điều 34, 35, 57, 59, Hiến pháp Việt Nam năm 2013

²³ Bùi Sĩ Lợi (2020), “Bảo đảm quyền tự do làm việc cho người lao động ở Việt Nam”, <http://www xaydungdang.org.vn/Home/PrintStory.aspx?distribution=13695&print=true>, *Tạp chí Xây dựng đảng*, online, 28/3/2020, truy cập ngày 25/5/2020.

²⁴ Nguyễn Thanh Tuấn (2017), “Quyền có mức sống đủ và việc bảo đảm ở Việt Nam” *Tạp chí Lý luận chính trị* số 1-2017

*toàn xã hội, đạo đức xã hội, sức khỏe của cộng đồng*²⁵; và quy định ngăn gọn về tình trạng khẩn cấp với các quyền sở hữu thu nhập hợp pháp: *Trường hợp thật cần thiết vì lý do quốc phòng, an ninh hoặc vì lợi ích quốc gia, tình trạng khẩn cấp, phòng, chống thiên tai, Nhà nước trưng mua hoặc trưng dụng có bồi thường tài sản của tổ chức, cá nhân theo giá thị trường*²⁶. Pháp lệnh Tình trạng khẩn cấp năm 2000 (được hướng dẫn bởi Nghị định 71/2002/NĐ-CP), Luật Phòng, chống dịch bệnh truyền nhiễm năm 2007 (được hướng dẫn bởi Nghị định 101/2010/NĐ-CP). Hai chủ thể có thẩm quyền ban bố tình trạng khẩn cấp nói chung là Ủy ban thường vụ Quốc hội và Chủ tịch nước²⁷; quy định “các biện pháp đặc biệt trong tình trạng khẩn cấp” như: “đội công tác khẩn cấp”, “đội cấp cứu, cứu hộ lưu động”; “quản lý đặc biệt về giá” “các biện pháp được áp dụng trong tình trạng khẩn cấp về dịch”, “đội chống dịch cơ động” nhằm bảo đảm sức khỏe, vệ sinh môi trường .... với sự tham gia của các cấp chính quyền, cơ quan chuyên môn và toàn xã hội²⁸. Tuy nhiên do khoảng cách về thời gian ban hành mà hiện các văn bản quy phạm pháp luật này đang tồn tại những xung đột cần chỉnh sửa, bổ sung hoặc ban hành mới.

Bộ luật lao động Việt Nam năm 2019 cũng chỉ quy định về chuyển công việc khi gặp khó khăn đột xuất do thiên tai, hỏa hoạn, dịch bệnh nguy hiểm... kèm theo giới hạn bảo đảm về thời gian chuyển công việc và duy trì thu nhập ổn định cho người lao động²⁹; quy định về quyền đơn phương chấm dứt hợp đồng của người sử dụng lao động do thiên tai, hỏa hoạn, dịch bệnh nguy hiểm, địch họa....

---

²⁵ Khoản 2, Điều 14, Hiến pháp năm 2013

²⁶ Điều 32, Hiến pháp 2013

²⁷ Khoản 13 Điều 70; khoản 10 Điều 74; khoản 5 Điều 88 Hiến pháp Việt Nam năm 2013

²⁸ Pháp lệnh Tình trạng khẩn cấp năm 2000 và Nghị định 71/2002/NĐ-CP; Luật Phòng, chống dịch bệnh truyền nhiễm năm 2000 và Nghị định 101/2010/NĐ-CP

²⁹ Khoản 1, Điều 29, Bộ luật Lao động Việt Nam năm 2019

người sử dụng lao động đã tìm mọi biện pháp khắc phục nhưng vẫn buộc phải giảm chỗ làm việc³⁰.

Có thể nhận xét rằng các quy định của Hiến pháp và pháp luật Việt Nam, cũng như pháp luật quốc tế về bảo đảm quyền con người nói chung và quyền làm việc, quyền có mức sống thỏa đáng mới chỉ dừng lại ở mức độ khái quát chung hoặc thiêu tính đồng bộ. Để có đủ căn cứ pháp lý đủ cho bảo đảm quyền việc làm và quyền có mức sống thỏa đáng cần có những quy định chi tiết, bổ sung cho vấn đề.

Mặc dù quy định pháp luật là quan trọng, nhưng hành động và phản ứng của Chính phủ Việt Nam trước tình huống khẩn cấp trở lên đặc biệt quan trọng cho bảo đảm quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng của người dân và cư dân. Qua thực tiễn phòng chống dịch bệnh Covid 19 vừa qua, tình trạng được xem là “tiền khẩn cấp”³¹, Nhà nước Việt Nam đã thực hiện hàng loạt các hoạt động nhằm chiến thắng dịch bệnh, bảo đảm các quyền làm việc và quyền có mức sống thích đáng phù hợp, thậm chí được đánh giá ở mức cao so với điều kiện kinh tế, xã hội và cơ sở vật chất y tế. Cụ thể:

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước kêu gọi đoàn kết dân tộc, củng cố niềm tin, thống nhất ý chí, hành động của các cấp chính quyền từ trung ương tới cơ sở; các lực lượng quân đội, công an và các ban, bộ, ngành; sự vào cuộc kịp thời, tích cực của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể, cộng đồng doanh nghiệp và các cơ quan thông tấn, báo chí để chiến thắng đại dịch, với tinh thần coi sức khỏe và tính mạng của

---

³⁰ Điều 36, Bộ luật Lao động Việt Nam năm 2019.

³¹ Lương Lê Minh (2020), “Thực trạng pháp luật Việt Nam trước khả năng ban bố tình trạng khẩn cấp về dịch Covid-19”, Post 05/04/2020, <https://vietnamfinance.vn/thuc-trang-phap-luat-viet-nam-truoc-kha-nang-ban-bo-tinh-trang-khan-cap-ve-dich-covid-19-20180504224236897.htm>, truy cập ngày 28.5.2020

con người là trên hết, mỗi người dân là một chiến sĩ trên mặt trận phòng, chống dịch bệnh. Nhà lãnh đạo cấp cao của Việt Nam đã khơi dậy tinh thần yêu nước, truyền thống đoàn kết tiềm tàng của dân tộc Việt Nam khi phải đối diện với nguy nan³². Đồng thời lời kêu gọi là căn cứ để Chính phủ Việt Nam ban hành văn bản và tổ chức thực hiện.

Thủ tướng Chính phủ đã ban hành hàng loạt các văn bản để xử lý tình huống khi xuất hiện dịch bệnh nguy hiểm³³. Ban hành các Chỉ thị hỏa tốc về thực hiện các biện pháp cấp bách, thần tốc phòng, chống dịch Covid 19³⁴, cách ly toàn xã hội trong vòng 14 ngày, hạn chế nhiều quyền con người nói chung, trong đó có các quyền làm việc an toàn nhà xưởng, làm việc tại nhà; nhưng bảo đảm mức sống thỏa đáng cho người dân về thực phẩm, thuốc men, cấp cứu sức khỏe, thông tin liên lạc, các nhu yếu phẩm thiết yếu..., hỗ trợ doanh nghiệp sản xuất thiết bị y tế... với phương thức quy trách nhiệm cho cá nhân người đứng đầu đơn vị, công khai chính xác thông tin về dịch bệnh, bảo đảm an ninh trật tự, phòng chống tội phạm, không gây tinh thần hoang mang cho nhân dân. Ban hành các văn bản xử lý vi phạm phòng, chống dịch bệnh cả về mặt hình sự, hành chính.

Bên cạnh đó Chính phủ thực hiện truyền thống nhân đạo, bảo đảm khám chữa bệnh cho người nước ngoài tại Việt Nam, đón, giải cứu người Việt Nam mắc kẹt ở nước ngoài trở về nước với phương châm “không một ai bị bỏ lại phía sau”, tiến hành trợ cấp cho người nghèo, người mất việc làm, bảo đảm chế độ cho người phải cách ly phù hợp với điều kiện kinh tế³⁵. Huy động, kêu gọi ủng hộ về tài chính, vật chất của cộng đồng doanh nghiệp, các cá nhân, tổ chức khác trong xã hội, với tinh thần Nhà nước, doanh nghiệp và cộng đồng cùng thực hiện trách nhiệm chia sẻ khó khăn, cùng chống và chiến thắng dịch bệnh nhưng vẫn bảo đảm cuộc sống cho người lao động, người nghèo, người yếu thế.

3. Một số nhận xét và kinh nghiệm

---

³² Bộ Y tế (2020), “Tổng Bí thư, Chủ tịch nước kêu gọi đoàn kết để chiến thắng đại dịch”, https://moh.gov.vn/hoat-dong-cua-lanh-dao-bo/-/asset_publisher/TW6LTp1ZtwaN/content/tong-bi-thu-chu-tich-nuoc-keu-goi-oan-ket-e-chien-thang-ai-dich, Post ngày 31/3/2020

³³ Quyết định số 07/2020/QĐ-TTg ngày 26/2/2020 của Thủ tướng Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của Quyết định số 02/2016/QĐ-TTg ngày 28/01/2016 của Thủ tướng Chính phủ quy định điều kiện công bố dịch và công bố hết dịch bệnh truyền nhiễm.

³⁴ Chỉ thị số 15/CT-TTg ngày 27/3/2020; Chỉ thị số 16/CT-TTg về thực hiện các biện pháp cấp bách phòng chống dịch Covid 19, ngày 31/3/2020.

³⁵ Quyết định 15/2020/QĐ-TTg, ngày 24/4/2020.

Đến nay, Nhà nước Việt Nam, gắn với tình trạng phòng chống dịch bệnh Covid 19 đã kiểm soát tốt tình hình, các hoạt động xã hội đã dần dần ổn định trở lại, mặc dù quyền làm việc cũng như đời sống, mức sống của người dân bị ảnh hưởng, nhất là trong khối doanh nghiệp, tư nhân, nhiều cơ sở tư nhân bị thiệt hại nặng nề, ảnh hưởng lớn đến thu nhập của đơn vị và người lao động, như các trường học, cơ sở đào tạo tư nhân, các dịch vụ vui chơi, giải trí, du lịch, vận tải..., việc làm và quyền có mức sống thỏa đáng trong khu vực làm việc nhà nước và các đơn vị sự nghiệp cơ bản vẫn ổn định bởi nguồn ngân sách; hoặc các tổ chức sự nghiệp đã thiết lập quỹ dự phòng trước đó.

Người dân Việt Nam được an toàn trước dịch bệnh với nguồn lực hạn chế về kinh tế, kỹ thuật, các điều kiện xã hội, y tế... Nhà nước Việt Nam đã khẳng định rõ được khả năng quản lý, điều hành đất của mình trước nhân dân, nhân dân có niềm tin nhất định khi trải qua giai đoạn phòng chống dịch bệnh. Tình yêu đất nước, đồng bào, sức mạnh đoàn kết, sự chia sẻ, đùm bọc, giúp đỡ nhau cùng niềm tự hào dân tộc được khơi dậy và khẳng định. Những tấm gương về sự cống hiến, hy sinh về phẩm giá tốt đẹp vì lợi ích của nhân dân, của đất nước được của cá nhân, tổ chức có giá trị rất lớn.

Việt Nam đã thực hiện hỗ trợ vật chất, thiết bị y tế cho Trung Quốc, Pháp, Capuchia, một số quốc gia EU..., thực hiện tốt trách nhiệm và sự đoàn kết, chia sẻ khó khăn với quốc tế, thiết lập hình ảnh tốt và niềm tin tưởng trong quan hệ ngoại giao. Việt Nam nhận được sự đánh giá, công nhận của quốc tế, khẳng định được với quốc tế về sức mạnh truyền thống, huyền thoại của dân tộc, sự quyết tâm, nỗ lực, năng lực tốt của Chính phủ Việt Nam³⁶.

Không giống như Pháp, Nga, Anh và nhiều quốc gia đã ban hành luật về tình trạng khẩn cấp, cho phép chính phủ sử dụng các biện pháp mạnh, hạn chế các quyền tự do của công dân để ứng phó với đại dịch, cũng là để bảo đảm các quyền con người nói chung³⁷. Việt Nam không cần ban hành mới, bổ sung hay sửa đổi một văn bản Luật trước đó, nhưng tình hình vẫn được giải quyết ổn thỏa. Chính phủ Việt Nam đã rất hỏa tốc, phản ứng nhanh nhưng cũng rất cẩn trọng, chính xác trước tình hình; mặt khác bản chất của tình trạng khẩn cấp cũng là tình huống khó lường trước, nhiều yếu tố bất ngờ có thể xuất hiện,

---

³⁶ TTXVN (2020), “Quốc tế đánh giá Việt Nam phòng chống đại dịch COVID-19 hiệu quả”, https://moh.gov.vn/hoat-dong-cua-dia-phuong/-/asset_publisher/gHbla8vOQDuS/content/quoc-te-anh-gia-viet-nam-phong-chong-ai-dich-covid-19-hieu-qua, post 04/04/2020, truy cập ngày 29/5/2020

³⁷ Bùi Thu Hằng (2020), “Ban hành văn bản trong tình trạng khẩn cấp nhìn từ dịch bệnh Covid- 19”, *Tap chí Nghiên cứu Lập pháp* số 08 (408), tháng 4/2020

đòi hỏi sự linh hoạt của nhà cầm quyền. Tuy nhiên tác giả bài viết này đồng thời cho rằng Nhà nước Việt Nam cũng cần quan tâm, xem xét, ra soát lại văn bản quy phạm pháp luật, vẫn cần thiết có một văn bản luật có giá trị pháp lý cao hơn từ cơ quan lập pháp, bảo đảm tính đồng bộ, tính hợp hiến, hợp với các chuẩn mực quốc tế trong bảo đảm các quyền con người nói chung và quyền làm việc, quyền có mức sống thỏa đáng của người dân trong tình trạng khẩn cấp, cần hạn chế quyền.

Hơn bao giờ hết, bài học về sức mạnh của tinh thần đoàn kết, tập hợp sức mạnh của cộng đồng, của toàn dân tộc, các giá trị tốt đẹp của truyền thống dân tộc, phẩm giá và sự an toàn của cá nhân con người và cộng đồng, phẩm chất và bản lĩnh của các nhà lãnh đạo, các nhà khoa học, phẩm giá và đạo đức nghề nghiệp của những người làm nghề nghiệp tiên phong trong tình trạng khẩn cấp phải được phát huy, khơi dậy, đáp ứng yêu cầu giải quyết tình trạng khẩn cấp. Đây chính là sức mạnh tinh thần và vật chất to lớn làm lên thành tích vượt qua khó khăn, làm cơ sở bảo đảm về mặt pháp lý các quyền con người, quyền làm việc và quyền có mức sống thỏa đáng, đạt mục tiêu phát triển con người và quốc gia một cách bền vững ngay cả trong tình trạng khẩn cấp.

Tài liệu tham khảo:

1. UDHR 1948
2. ICCPR 1966
3. ICESCR 1966
4. Một số bình luận chung của Ủy ban Kinh tế, xã hội và văn hóa
5. Một số công ước của ILO
6. Viện ngôn ngữ học (2010), Từ điển tiếng Việt, NXb Từ điển bách khoa.
7. Đinh Chính (theo BBC, AP) (2005), “Pháp ban bố tình trạng khẩn cấp và giới nghiêm”, <https://vnexpress.net/phap-ban-bo-tinh-trang-khan-cap-va-gioi-nghiem-2060500.html>, post Thứ tư, 9/11/2005, 07:02 (GMT+7), cập nhật ngày 25.5.2020
8. NHK (2020), “Hiểu đúng về “tình trạng khẩn cấp”, <https://tomonivj.jp/hieu-dung-ve-tinh-trang-khan-cap/> (Cổng thông tin cho người VN tại Nhật), Post 15/04/2020”, truy cập ngày 20.5.2020.
9. Bộ Y tế - HY (2020), “Nên hiểu thế nào về tình trạng khẩn cấp y tế toàn cầu?”, <https://suckhoedoisong.vn/nen-hieu-the-nao-ve-tinh-trang-khan-cap-y-te-toan-cau-la-gi-n168329.html>, truy cập ngày 20.5.2020.
10. Bộ Y tế (2020), “Tổng Bí thư, Chủ tịch nước kêu gọi đoàn kết để chiến thắng đại dịch”, https://moh.gov.vn/hoat-dong-cua-lanh-dao-bo/-/asset_publisher/TW6LTp1ZtwaN/content/tong-bi-thu-chu-tich-nuoc-keu-goi-oan-ket-e-chien-thang-ai-dich, Post 31/3. Truy cập ngày 26/5/2020.

11. Bùi Sĩ Lợi (2020), “Bảo đảm quyền tự do làm việc cho người lao động ở Việt Nam”, <http://www.xaydungdang.org.vn/Home/PrintStory.aspx?distribution=13695&print=true>, Tạp chí Xây dựng đảng, online, 28/3/2020, truy cập ngày 25/5/2020.
12. Nguyễn Thanh Tuấn (2017), “Quyền có mức sống đủ và việc bảo đảm ở Việt Nam” Tạp chí Lý luận chính trị số 1-2017.
13. Lương Lê Minh (2020), “Thực trạng pháp luật Việt Nam trước khả năng ban bố tình trạng khẩn cấp về dịch Covid-19”, Post 05/04/2020, <https://vietnamfinance.vn/thuc-trang-phap-luat-viet-nam-truoc-kha-nang-ban-bo-tinh-trang-khan-cap-ve-dich-covid-19-20180504224236897.htm>, truy cập ngày 28.5.2020
14. Bộ Y tế (2020), “Tổng Bí thư, Chủ tịch nước kêu gọi đoàn kết để chiến thắng đại dịch”, https://moh.gov.vn/hoat-dong-cua-lanh-dao-bo/-/asset_publisher/TW6LTp1ZtwaN/content/tong-bi-thu-chu-tich-nuoc-keu-goi-oan-ket-e-chien-thang-ai-dich, Post ngày 31/3/2020.
15. Bùi Thu Hằng (2020), “Ban hành văn bản trong tình trạng khẩn cấp nhìn từ dịch bệnh Covid-19” Tạp chí Nghiên cứu Lập pháp số 08 (408), tháng 4/2020.
16. TTXVN (2020), “Quốc tế đánh giá Việt Nam phòng chống đại dịch COVID-19 hiệu quả”, https://moh.gov.vn/hoat-dong-cua-dia-phuong/-/asset_publisher/gHbla8vOQDuS/content/quoc-te-anh-gia-viet-nam-phong-chong-ai-dich-covid-19-hieu-qua, post 04/04/2020, truy cập ngày 29/5/2020.